

Innst. 341 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:95 S (2016–2017)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om å innføre kompetansekrav i barnevernet

Til Stortinget

Bakgrunn

Barnevernet er en svært viktig aktør for å sikre at alle barn får en trygg oppvekst, og forslagsstillerne mener det må være et absolutt krav at det offentlige kan ivareta de oppgavene de påtar seg på en skikkelig måte. De som arbeider i barnevernet har etter forslagsstillerne syn et stort ansvar, og derfor må både lønn og kompetansen økes med hensyn til arbeidsoppgavene. Etter forslagsstillerne syn er det neppe et annet område i samfunnet som er mer krevende å arbeide i, og der det samtidig er svært viktig at folk står lenge i sine stillinger. Derfor er forslagsstillerne bekymret over at ca. 1/3 av alle ansatte i barnevernet slutter etter ett år. Barnevernets ansvar har økt kraftig, og antallet barn i kontakt med barnevernet har økt de siste 15 årene. Forslagsstillerne mener omfanget av tiltak og variasjonen i barnevernets arbeidsoppgaver understreker det store behovet for systematisk å arbeide for å styrke tjenesten.

Forslagsstillerne viser til at det i dag ikke finnes kompetansekrav for å arbeide i barnevernet. Forslagsstillerne mener det er på høy tid med kompetansekrav også i barnevernet. Forslagsstillerne mener barnevernet bør være et tverrfaglig felt, men mener det aldri må gå på bekostning av barnevernsfaglig kompetanse på et høyt nivå i barnevernstjenesten. Forslagsstillerne mener det haster med å innføre krav til kompetanse i barnevernet.

Forslagsstillerne viser til at de siste 15 års større offentlige utredninger om utsatte barn og unge har konkludert med behovet for kompetanseheving, blant annet ved å utvide barnevernspedagogutdanningen. Forslagsstillerne viser til at flere fagmiljøer, forskningsmiljøer, bruker- og interesseorganisasjoner har avdekket at det er store behov for kunnskapsutvikling i feltet. Noe av behovet handler om et kompetansegap mellom tjenestenes behov for kompetanse og den sluttkompetansen for eksempel en barnevernspedagog har som nyutdannet.

Forslagsstillerne er kjent med at utdanningene til barnevernet nesten ikke har vært endret siden 1980-tallet. Forslagsstillerne er bekymret for at utdanningene er svært ulike til tross for rammeplanen og at det er stilt spørsmål ved om enkelte utdanninger er i tråd med rammeplanen.

Forslagsstillerne er enige i at utdanningen både bør være lengre og kunne tilby mer relevant praksis.

Forslagsstillerne mener det ikke bør være et privat valg å ta en lengre utdanning i et felt som roper etter kompetanseutvikling, men at dette er myndighetenes ansvar. Forslagsstillerne mener man ikke kan ha en situasjon der det er tilfeldig om noen i barnevernet velger å ta en mastergrad og der høyere kompetanse ikke fører til høyere lønn. Forslagsstillerne mener dette kan og må løses gjennom kompetansekrav til ansatte.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Arild Grande, Lasse Juliussen, Hege Haukeland Liadal og Sonja Mandt, fra Høyre, lederen Svein Harberg, Kårstein Eidem Løvaas og Mette Tønder, fra Fremskrittspartiet,

Anders Anundsen og Ib Thomsen, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til statsrådets svarbrev og de respektive partienes merknader i Innst. 354 L (2016–2017), jf. Prop. 73 L (2016–2017).

vedtak:

Dokument 8:95 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om å innføre kompetansekrav i barnevernet – vedlegges protokollen.

Komiteens tilrådning

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 30. mai 2017

Svein Harberg

leder

Mette Tønder

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråd Solveig Horne til familie- og kulturkomiteen, datert 27. april 2017****Representantforslag dokument nr. 8:95 S (2016–2017) om kompetansekrav i barnevernet**

Jeg viser til forslaget fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Trine Skei Grande og Abid Q. Raja. Forslaget ble 19. april 2017 oversendt Barne- og likestillingsdepartementet for vurdering.

Representantene har fremmet følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen innføre kompetansekrav til ansatte i barnevernet.*
- 2. Stortinget ber regjeringen iverksette forsøk med en femårig integrert, klinisk barnevernspedagogutdanning for å imøtekomme kompetansekravene.*

Som bakgrunn for forslaget viser representantene til at barnevernets ansvar har økt betraktelig de siste årene med en stor økning i antall saker. Det vises også til at kompleksiteten i barnevernets arbeid har økt med større variasjon i familieformer og kulturell bakgrunn. Forslagsstillerne mener omfanget av tiltak og variasjonen i barnevernets arbeidsoppgaver understreker det store behovet for systematisk å arbeide for å styrke tjenesten.

Jeg deler representantenes problemforståelse i denne saken. Barnevernet har ansvaret for at de mest sårbare familiene og barna får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Det er avgjørende at de ansatte i barnevernstjenesten har riktig og tilstrekkelig kompetanse til å ivareta denne svært krevende oppgaven. Det er grunnen til at regjeringen i Prop. 73 L (2016–2017) varsler en kraftig intensivering av satsingen på kvalitet og kompetanse i barnevernet.

Prop. 73 L (2016–2017), som ble lagt fram for Stortinget 31. mars, presenterer regjeringens forslag til ny barnevernsreform. Barnevernsreformen vil øke kommunenes faglige og økonomiske ansvar for barnevernet. En sentral forutsetning for den endrede ansvarsdelingen er en langsiktig kompetanseheving i det kommunale barnevernet. Regjeringen vil derfor høsten 2017 legge frem en kompetansestrategi for perioden 2018–2024.

Jeg har følgende kommentarer til de enkelte forslag i representantforslaget:

- 1. Stortinget ber regjeringen innføre kompetansekrav til ansatte i barnevernet.*

Forslagsstillerne viser til at flere offentlige utredninger de siste årene har konkludert med behovet for kompetansekrav i barnevernet. Jeg stiller meg bak målsettingen om tydeligere forventninger til hvilken

kompetanse barnevernstjenesten bør ha. Dette er derfor et sentralt punkt i den omfattende kompetansesatsingen som presenteres i Prop. 73 L (2016–2017).

En forutsetning for en eventuell innføring av formelle kompetansekrav er kunnskap om hvilken kompetanse sektoren trenger for å løse sine oppgaver på en god måte. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er derfor gitt i oppdrag å kartlegge hva slags kompetanse barnevernstjenesten trenger, og hvor barnevernet i dag mangler nødvendig kompetanse.

Videre må det etableres egnede utdanningstiltak, både gjennom mer tilpassede grunnutdanninger og gjennom etter- og videreutdanningstilbud, slik at tjenestene, og den enkelte medarbeider, gis gode muligheter til å tilegne seg den kompetansen som trengs. Dette vil være viktige elementer i den kommende kompetansestrategien. Arbeidet med kompetansekartlegging og etablering av egnede utdanningstiltak vil lede opp til vurdering av behovet for kompetansekrav og en autorisasjonsordning for barnevernsansatte.

Når det gjelder barnevernsledere, har arbeidet kommet lenger. Regjeringen foreslår i Prop. 73 L (2016–2017) å utrede behovet for formelle kompetansekrav og eventuelt autorisasjon for barnevernsledere. Det er her gjort et grundig forarbeid i form av å kartlegge kompetansebehovet, og på bakgrunn av dette er det utviklet faglige anbefalinger som beskriver hvilken kompetanse som bør forventes at barnevernsledere har. Det ble også etablert en videreutdanning i barnevernsledelse vårsemesteret 2016, som svarer til de faglige anbefalingene. Det første kullet fra barnevernslederutdanningen uteksamineres i disse dager. Jeg mener derfor de viktigste forutsetningene er oppfylt for å kunne vurdere behovet for å stille formelle kompetansekrav for barnevernsledere. Spørsmål om autorisasjon skal også vurderes i sammenheng med utredningsarbeidet.

Jeg vil komme tilbake til dette etter Stortingets behandling av Prop. 73 L (2016–2017).

- 2. Stortinget ber regjeringen iverksette forsøk med en femårig integrert, klinisk barnevernspedagogutdanning for å imøtekomme kompetansekravene.*

Det er bred enighet om at innholdet i dagens grunnutdanninger er for lite relevante og lite tilpasset arbeidet i barnevernet. Det gis også få muligheter for

fordypning og spesialisering. NOKUT utførte i 2016 et tilsyn med de sosialfaglige utdanningene. Tilsynet avdekket et behov for å styrke den barnevernsfaglige profilen ved barnevernspedagogutdanningen. Det ble også pekt på at utdanningene bør samarbeide mer systematisk med praksisfeltet.

Arbeidet med å styrke de sosialfaglige utdanningene foregår i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Kunnskapsdepartementet har sendt på høring et forslag til ny, felles rammeplan for helse- og sosialutdanningene, og et forslag til nytt styringssystem for utdanningene. Forslaget innebærer at det utvikles retningslinjer for alle helse- og sosialutdanningene, inkludert barnevernspedag og og sosionomutdanningen.

Ny felles rammeplan og retningslinjer vil erstatte dagens til dels utdaterte rammeplaner. Det skal nedsettes én programgruppe per utdanning som får ansvar for å utvikle og senere revidere retningslinjene, slik at de er i tråd med tjenestenes kompetansebehov, sentrale politiske føringer og forskningsbasert kunnskap.

Jeg anser arbeidet med rammeplaner og forslaget til nytt styringssystem som vesentlige bidrag for bedre å møte kompetansebehovet som barnevernet har.

Når det gjelder lengre utdanningsløp, viser jeg til at masterutdanninger i barnevern allerede er etablert ved Høgskolen i Innlandet, Høgskolen i Oslo og Akershus, NTNU, Universitet i Tromsø og Universitetet i Bergen. Det arbeides også med utvikling av nye barnevernsfaglige masterutdanninger ved Nord Universitet og Universitetet i Agder. Departementet vil møte med Universitet i Agder for å diskutere deres utviklingsplaner nærmere i mai. Jeg følger tett med på utviklingen som skjer på fagfeltet, både med hensyn til utdanningenes innhold og lengde. Jeg finner det ikke hensiktsmessig nå å iverksette særskilte forsøk utover de utviklingsprosjekter høyskolesektoren selv tar initiativ til.

Som gjort rede for under punkt 1, er eventuell innføring av kompetansekrav en prosess som nødvendigvis må være skrittvis og gå over en viss tidsperiode. Det løser ikke det umiddelbare behovet vi har for et kompetanseløft i sektoren. Ansvarsoverføringen til kommunene som foreslås i Prop. 73 L (2016–2017), er foreslått i lys av tiltak som vil heve kompetansen til mange ansatte i barnevernet på kort tid. I den sammenheng anser jeg etter- og videreutdanninger som det mest egnede tiltaket. Regjeringen legger derfor opp til en målrettet satsing på etter- og videreutdanning i 2017 og 2018.

Per i dag finnes det etablerte videreutdanninger innenfor barnevernsledelse, barnevernsfaglig veiledning og barnevern i et minoritetsperspektiv. Regjeringen ønsker i tillegg å utvikle og etablere nye vide-

reutdanningstilbud som dekker kjente kompetansebehov innenfor blant annet undersøkelses- og utredningsarbeid, endringsarbeid og familiestøttende tiltak og oppfølging av fosterhjem. Formålet er å gi ansatte bedre mulighet for fordypning og spesialisering, slik at barnevernet får tilgang på nødvendig og spesifikk kompetanse innenfor komplekse felt.